

Ranjeno majčinstvo

Glavni cilj: Ukazati na otajstvo boli, odnosno da su rane i trpljenje sastavni dio života, ali da postaju spasonosne ako ih predamo Bogu.

Podciljevi:

- Kršćanski pristupiti otajstvu patnje i boli zbog fizičkoga gubitka djeteta (Marija pod križem), ali i izgubljenosti djeteta na stranputicama života (sv. Augustin – sv. Monika).
 - Posvijestiti važnost integracije teških iskustava i gubitaka u svoj život te ulogu kršćanske vjere i nade u tim trenutcima.
-

UVODNA MOLITVA

Molitva sv. Ignacija Loyolskog

Kriste, Isuse,

kad posvuda je tama

i kad osjećamo svoju slabost i nemoć,

daj da osjetimo tvoju prisutnost,

tvoju ljubav i tvoju snagu.

Pomozi nam da imamo savršeno pouzdanje

u tvoju ljubav koja nas štiti,

u tvoju snagu koja nas jača

tako da nas ništa ne plaši i ne brine

jer ostanemo li u tvojoj blizini,

vidjet ćemo tvoju ruku,

tvoje vodstvo i tvoju svetu volju u svim stvarima.

Foto: Rainer Pinhack, Vrvlja kod Brela / Wikimedia Commons

Tama, slabost i nemoć koje spominje sv. Ignacije na početku molitve slika su bolnih trenutaka koji su sastavni dio života. Ako bol traje dulje i mijenja doživljavanje nas samih, drugih ljudi i svijeta oko nas, onda je izvor te boli u nekoj povrijeđenosti, rani koja nije prepoznata. Tada život mijenja obličje baš poput mirnoga plavog mora koje samo na mjestima gdje je izvor slatkovodne vode izgleda drukčije. Vrvlje mijenjaju ne samo izgled mora, nego i njegov okus. Uz vrvlje su vezani i virovi. Nespreman plivač lako se može utopiti.

Takvi su i trenutci boli i patnje u ljudskom životu. Na njih moramo biti spremni tako što će Bog biti »naš pojas za spašavanje«. U tim trenutcima potrebno je pogled uprijeti u Boga i čvrsto se uzdati u Božju ljubav i milosrđe, te njegovu providnost koja svime upravlja. Samo čvrsto pripijeni molitvom i sakramentalnim životom uz Gospodina, možemo postepeno otkrivati gdje je izvor boli i rana u nama. S Gospodinom ih, dakle, otkrijmo, s Gospodinom ih prihvatimo, i u Gospodinu ih i izliječimo.

MOTIVACIJA

Ranjenost je pojam koji se u najširem smislu odnosi na ljudske unutarnje boli nastale iz različitih razloga u međuljudskim odnosima. Kao što zbog tjelesne ozljede nastaje vidljiva rana, tako postoje i povrede koje se događaju u čovjeku, a nisu oku vidljive i rukama opipljive, pristupačne vanjskim osjetilima spoznaje. Proces otkrivanja, prihvaćanja i liječenja ranjenosti povlači spremnost na prihvaćanje žrtve, kao i spremnost na opraštanje, o čemu možemo čitati u poznatoj bajci Šuma Striborova u kojoj Ivana Brlić Mažuranić opisuje veliku ljubav majke prema sinu. U nastavku je završni dio bajke.

Kad su Domaći svršili svoju pripovijest, reče Stribor baki: »Ne boj se, starice! Ostavi snahu, neka živi u zlobi, dok je zloba ne dovede opet onamo, otkuda se prerano oslobodila. A tebi ću lako pomoći. Gledaj tamo ono selo, srebrom ograđeno!«

Pogleda baka, a ono njezino rodno selo, u kojemu je mladovala, a u selu proštenje i veselje. Zvona zvone, gusle gude, zastave se vijuju, a pjesme podcikuju.

»Uniđi kroz ogradicu, pljesni rukama i pomladit ćeš se odmah. Ostat ćeš u selu svome, da mladuješ i da se raduješ, kao pred pedesetak godina!« reče Stribor.

Razveseli se baka kao nikada, poletje odmah do ogradice, uhvatila se već rukom za srebrna vratašca, ali se uto još nećega sjetila, pa upita Stribora: »A što će biti od mog sina?«

»Ne budali, bako!« odvratila Stribor. »Otkud bi ti za svoga sina znala? On će ostati u ovom vremenu, a ti ćeš se vratiti u mladost svoju! Ni znati nećeš za kakvog sina!«

Kad je baka ovo čula, zamisli se teško. A onda se polako vrati od ogradice, dođe natrag pred Stribora, nakloni se duboko i reče: »Hvala ti, dobri gospodar, na svemu dobru, što mi ga daješ. Ali ja volim ostati u svojoj nesreći, a znati da imam sina, negoli da mi dadeš sve blago i sve dobro ovoga svijeta, a da moram zaboraviti sina!«

Kad je baka ovo izrekla, strahovito jeknu cijela dubrava, prestadoše čari u šumi Striborovoj, jer je baki bila draža njezina nevolja, nego sva sreća ovog svijeta. Zaniše se čitava šuma, provali se zemlja, propade u zemlju ogromni dub sa dvorovima i sa selom srebrom ograđenim, nestade Stribora i Domaćih, ciknu snaha iza duba, pretvori se u guju, uteče u rupu, a majka i sin nađoše se nasred šume sami, jedno uz drugo.

Pade sin pred majku na koljena, ljubi joj skute i rukave, a onda je podiže na svoje ruke i nosi kući, kuda sretno do zore stigoše. Moli sin Boga i majku, da mu oprostite. Bog mu oprost, a majka mu nije ni zamjerila bila.

RAZMISLI

Ivana Brlić-Mažuranić svoju duboku vjeru, moralna i vjerska načela do kojih je držala u svome životu, prenijela je i u svoje bajke tako da one, osim umjetničke vrijednosti, imaju i velik značaj u odgojno-moralnom smislu ne samo za djecu, već i za odrasle čitatelje. (Špehar i Salopek, 2015.) *Šuma Striborova* može se čitati i kroz prizmu majke koja se bori za svoje dijete, izgubljenom na stranputicama života, pod cijenu da bude izrugana i ponižena, odbačena i prezrena: majke koja unatoč svemu toliko voli svoje dijete, da je spremna nadići sve napasti shvaćajući da ništa ne vrijede sva blaga svijeta, ako njezino dijete izgubi dušu, a ona odbaci svoju majčinsku ljubav.

- Što misliš zašto staricu nisu slomili snažni osjećaji odbačenosti i ponižavanja koje je podnosila od snahe i sina? Tko joj je sve pomogao na tom putu?
- Što mi pomaže i kome se obraćam za pomoć kada majčinstvo traži od mene žrtve koje nadilaze moje sposobnosti?

Što kaže Sveto pismo?

A On je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo, dok smo mi držali da ga Bog bije i ponižava. Za naše grijehе probodoše njega, za opačine naše Njega satriješe. Na Njega pade kazna – radi našeg mira, Njegove nas rane iscijeliše. (Iz 53,4-5)

Istinu da će za nas Isus trpjeti i umrijeti prorok Izaija davno je napisao. Ne samo naše grijehе, nego i naše boli Gospodin je uzeo na sebe da nas opravda pred Ocem. Njegova je krv postala krv vječnoga saveza. Nije prolivena samo na Golgoti, već se proljeva pri svakom misnom slavlju. Veliko je to otajstvo. Bog naše boli i rane na mističan način otkupljuje svakodnevno. Čezne za nama da mu ih predamo jer njegovo je »breme lako« (usp. Mt 11,30). Na Isusovom križu sve su naše rane – tjelesne, duhovne i duševne – iscijeljene, iskupljene i osmišljene.

Povjeri Jahvi svoju brigu i on će te potkrijepiti: neće dati da ikada posrne pravednik. (Ps 55,23)

Za osmišljen i ispunjen život važno je moći prepoznati vlastite boli, rane i slabosti. Bog je nježan poput majke. Poštuje čovjekovu slobodnu volju i strpljivo čeka njegovu spremnost da mu preda svoje boli. Svatko od nas je pozvan zaroniti u svoju nutrinu i suočiti se sa svojom ranjenom dušom, nemoćnim duhom i iscrpljenim tijelom. Kako da živimo svoje majčinstvo, kako da nas ono ispuni, promjeni i usmjeri na put svetosti ako ne učinimo taj korak, ako ne vidimo što je to što nas ranjava i boli?

Što kaže Crkva?

- *Iako patnja u subjektivnoj dimenziji kao osobno događanje koje je zatvoreno u neponovljivu ljudsku stvarnost izgleda neizreciva i nesaopćiva, istodobno ona u svojoj objektivnoj stvarnosti više nego išta traži da se s njome postupa, da se o njoj razmišlja i da se shvaća kao izrazit problem: da se zato oko nje postavljaju temeljna pitanja i traže odgovori. (Salvifici doloris, 5)*
- *Čovjek trpi na najrazličitije načine koje medicina često ne dohvaća ni svojim najrazvijenijim specijalizacijama. Patnja je nešto šire od bolesti, nešto složenije i dublje ukorijenjeno u samu ljudsku narav. (Salvifici doloris, 5)*
- Papa Ivan Pavao II. u obraćanju sudionicima 18. međunarodnog kongresa Papinskog vijeća za pastoral zdravstva 2003. godine posvećenog temi depresije, upozorio je na tu sve rašireniju pojavu riječima: »Pojava depresije Crkvu i cijelo društvo podsjeća na to koliko je važno osobama, a osobito mladima, ukazivati na likove i iskustva koja će im pomagati da rastu na ljudskom, psihološkom, moralnom i duhovnom planu. Doista, nedostatak uporišta nužno pridonosi većoj krhkosti osobnosti i navodi ih da drže kako su sva ponašanja jednakovrijedna. S toga je gledišta iznimno važna uloga obitelji, škole, mladenačkih pokreta i župnih udruga zbog njihova utjecaja na oblikovanje osobe.«

Što kaže znanost?

- U sklopu istraživanja u razvojnoj psihopatologiji Sveučilišta u Zadru, pokazalo se da kontrola od strane roditelja, a osobito majke, značajno pridonosi anksioznosti djece, emocionalnom sta-

nju kojeg opisujemo osjećajem neugode, nemira i napetosti, univerzalno iskustvo povezano s tjelesnim promjenama uključujući ubrzan rad srca, povećan krvni tlak, tjelesnu tenziju. Kada takvo stanje nadmaši adaptivne potencijale ličnosti, ima izrazito neugodan karakter i oštećuje njezino funkcioniranje u svim područjima života. (Vulić-Prtorić i Cifrek Kolarić, 2012.)

- Istraživači sa Sveučilišta Missouri iz SAD-a ustanovili su da adolescenti oponašaju svoje majke, osobito u kontekstu njezinih negativnih i konfliktnih osobnih odnosa, jer su ih skloni doživljavati kao prihvatljivi oblik ponašanja u vlastitim odnosima. (Glick, Rose, Swenson i Waller, 2013.)
- Djeca koja svoje majke procjenjuju kao emocionalno hladnije, kao one koje slabije pokazuju osjećaje, nedovoljno prihvaćaju djecu i ne potiču iskren odnos u komunikaciji s djetetom, postižu niže rezultate na skalama emocionalne inteligencije (Vučenović, Hajnc i Takšić, 2014.)

Što kažu muškarci/očevi?

Na pitanjâ: *Što za mene znači kada kod supruge primjećujem da je ranjena u svom majčinstvu, bilo iz vremena prije ženidbe bilo nakon nje?* i *Kako se pritom osjećam?*, muškarci/očevi ponudili su sljedeće odgovore.

- »To je za mene dosta teško. Ako se radi o situaciji od ranije, dok se nismo poznavali, žao mi je što je to morala proživjeti, žao mi je što nisam bio tu da joj pomognem, suosjećam s njom. A za sve one rane koje sam supruzi priuštio u braku, iskreno se kajem. Žao mi je i mogu reći samo veliko OPROSTI. Volio bih da to mogu promijeniti.«
- »Za mene je svaka ženina bol i moja bol. Zbog toga se osjećam tužno i zabrinuto. Želim joj tada pomoći da prebrodi bol, a primijetio sam da joj tada posebno treba moja podrška i pažnja. Često je zapravo dovoljno da ju saslušam i razumijem, a ne da riješim problem.«
- »Bitno mi je znati kako se osjeća u tim trenutcima, zagrliti je i dati joj do znanja da sam s njom i da sve možemo nadoknaditi s Gospodinom. Osjećam se raspoloživo za nju.«

RASPRAVA

Na početku prisjetiti se primjera dviju majki u čiji se zagovor možemo uzdati – Majke Božje koja je bila uz svojega Sina na križu i svete Monike koja je svojom ustrajnošću izmolila obraćenje sina, velikog naučitelja Crkve, svetoga Augustina.

Ako je odlučeno da se kateheza obradi na uobičajen način, iznijeti svoje dojmove, promišljanja i osjećaje pobuđene dosadašnjim sadržajem kateheze. Ako je usuglašeno dulje održavanje kateheze, sukladno uputama voditeljice pristupiti radu u tri predviđene skupine uz pomoć radnih listova, uzimajući u obzir i ono što je prethodno obrađeno u katehezi.

POTICAJI

Ako si tijekom ove kateheze prepoznala konkretan problem, ili više njih, koji nadilazi tvoje vlastite snage, uputno je potražiti pomoć stručnjaka, primjerice u bračnom i obiteljskom savjetovaštu nad/biskupije (popis u **Dodatku B** na str. 104)

Na crtovlje napiši na što te potaknuo sadržaj kateheze i izviješća iz rada u skupinama u kontekstu:

1. vlastita duhovna rasta;

2. onoga što možeš učiniti u svojoj obitelji kao »kućnoj crkvi«;

3. onoga što možeš učiniti izvan svoje obitelji, u Crkvi i društvu.

ZAKLJUČNA MOLITVA

Izmoliti zajedno **Molitvu majke** ili izreći/otpjevati pjesmu **Cjelivat ću, Gospodine** (PGPN, br. 496).

*Cjelivat ću, Gospodine, svete rane tvoje
da izliječiš o premnoge rane duše moje!
Cjelivat ću, Gospodine, rane ruku tvojih
u naknadu za nedjela, grešnih ruku mojih!
Cjelivat ću, Gospodine, rane nogu tvojih
da oprostiš sva bespuća grešnih nogu mojih!
Cjelivat ću, Gospodine, rane glave tvoje
da očistiš sve opake misli glave moje!
Cjelivat ću, Gospodine, ranu boka tvoga
i predat se za sve vijeke srcu Boga moga!*